

Mag. **Miro Pušnik**: »Centralna tehniška knjižnica je ena največjih visokošolskih knjižnic v Sloveniji. S svojim delovanjem spodbujamo in podpiramo odprto deljenje znanja, kar je tudi osrednja strategija v Evropskem raziskovalnem prostoru. Odprta znanost je v Evropskem raziskovalnem prostoru kot tudi v Sloveniji splošno sprejet koncept znanstvenoraziskovalnega dela. Odprta znanost je kot taka osrednji del politik Evropske komisije kot tudi naše nacionalne zakonodaje na tem področju.

To je tudi področje, ki nas je poleg izjem, ki se tičejo raziskovanja in poučevanja, najbolj zanimalo v postopku spreminjanja avtorsko-pravne zakonodaje.

Eden od temeljev odprte znanosti so odprte licence, ki omogočajo raziskovalcem, da se odpovejo materialnim avtorskim pravicam in javnosti omogočijo odprt dostop do svojega dela. Pomen odprtih licenc za odpiranje znanosti, zlasti tiste, ki je financirana z javnimi sredstvi, je vse večji, in nanje s sklicuje tudi Zakon o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti. Tudi številni evropski akti odprte licence vidijo kot temeljni gradnik odprte znanosti in raziskovalcem zapovedujejo, da rezultate raziskav financiranih z javnim denarjem objavljajo pod pogoji odprtih licenc. Založnikom takšne zapovedi niso po volji, saj bi raje še naprej objavljali znanstvene rezultate financirane iz javnih sredstev v okviru svojih zaprtih komercialnih poslovnih modelov.

Strategije na področju odprte znanosti se temu zoperstavljajo.

V luči tega je nedopustno, da smo v Sloveniji z zadnjo spremembo avtorskopravne zakonodaje sprejeli številne določbe, ki uvajajo nove pravice ali pravice do nadomestil in obenem določajo, da se v določenih primerih avtorjem onemogoči možnost odpovedi pravici do nadomestila. Predstavniki raziskovalcev in raziskovalnih knjižnic smo na to opozarjali ves čas postopka sprejemanja zakonodaje in predlagali rešitve, a nam predlagatelj zakona, to sta URSIL in MGRT nista poslušala.

Nujno je, da avtorskopravna zakonodaja v Sloveniji raziskovalcem (in tudi drugim avtorjem, ki to želijo) omogoča uporabo odprtih licenc v njihovi polni obliki.

Nihče od deležnikov, ki so javno posredovali svoja stališča, ni oporekal našim predlogom, a sta jih MGRT in URSIL vseeno zavrnila.

Menimo, da mora v prihodnje mora spreminjanje avtorsko pravne zakonodaje biti bolj demokratično, bolj vključujoče in transparentno ter celovito v skladu s strategijami na drugih pomembnih področjih v naši družbi.